



EVA – MATKA VŠEHO ŽIVÉHO

„Člověk svou ženu pojmenoval Eva (to je Živa), protože se stala matkou všech živých.“ Gn 3,20

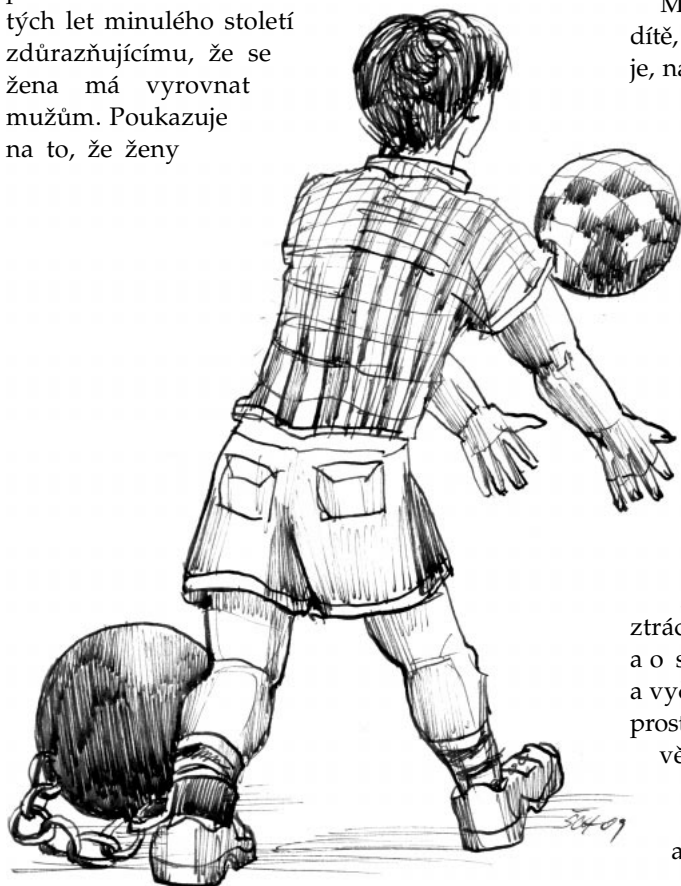
I když Eva bývá často označována za tu, která se první dopustila hříchu, pojedla ze stromu poznání a pak k tomu přesvědčila i Adama, je biblická výpověď o ní jiná. Starozákonní Eva je především archetypem matky. Její ženství je v ní pevně spojeno s mateřstvím. Je tou, která prokazuje životu nezastupitelnou službu – jako matka jej přivádí na svět, opatruje, chrání a pečuje o něj. Matka je nositelkou jednání vyjadřujícího souhlas se životem a spolu s ním také se světem, protože základním předpokladem k životu je mít prostor – a ten první je v jejím těle.

Mateřsky jednat se dá nejen vůči vlastním dětem, ale také vůči druhým lidem doma, v zaměstnání, na ulici nebo ve frontě u pokladny.

„Mateřskými profesemi“ jsou lékařka, učitelka, kuchařka, zahradnice, pečovatelka, ale také žena politička nebo žena angažovaná v různých hnutích a organizacích pečujících o lidi nebo o myšlenky, které by jinak „nemohly žít“.

Projevem mateřství tedy není jen dítě, ale především jakékoli život chránící jednání. V tomto smyslu mohou být matkami všechny ženy, bez ohledu na to, zda mají nebo nemají děti. Vždy, když je žena otevřená pro cokoli nové, co jejím prostřednictvím může vyrůst, jedná mateřsky.

Norská politička Janne Haaland Matlary, sama matka čtyř dětí, se postavila proti feminizmu sedmdesátých let minulého století zdůrazňujícím, že se žena má vyrovnat mužům. Poukazuje na to, že ženy



EVA MUROŇOVÁ

– JE V DANÁ, MÁ 3 DĚTI.

JE ZAMĚSTNANÁ

V KATECHETICKÉM

A PEDAGOGICKÉM CENTRU

PŘI OSTRAVSKO-OPAVSKÉM BISKUPSTVÍ.

ASI 15 LET KATECHETICKY

PRACUJE S DĚTMI.

vnášejí do „mužských oborů“ například do politiky nebo ekonomiky jinou kvalitu právě tím, že „zůstávají ženami“. Říká, že mnohá jednání a politické diskuse pak bývají snazší, protože „mezi ženami existuje zvláštní forma porozumění, které muži nejsou schopni.“ Je to právě solidarita nositelek života se životem, který ze své podstaty podporují a chrání.

Antické bohyně mateřství bývaly zároveň bohyněmi země, úrody nebo plodnosti. V indiánských kulturách pak bylo mateřství považováno za nejvyšší stupeň duchovní zralosti. Ženy, které je v sobě odkryly a zhodnotily, byly uctívány jako ty, které znaly „tajemství života“.

Matka umožňuje žít, růst a zrát tomu, co je vedle ní slabší, a takové jednání pro ni znamená být připravená na těžké životní úkoly.

Mateřské jednání je totiž péče „jen tak“. Když dítě, o které matka dlouhou dobu pečovala, dospěje, naplní se cíl jejího mateřství. Dítě se osamostatní, a to znamená, že je nutné jeho samostatnost respektovat a nechat je odejít s tím, že kdykoli se vrátí, najde ochranu a porozumění.

Dalším velice hlubokým mateřským jednáním je umění dál rozvíjet originalitu života. Spočívá v přijetí dítěte takového, jaké je, včetně jeho práva na vlastní rozhodnutí a chyby.

Obojí je velice těžké, ale moudré matky vědí, že je to jediná možná služba životu. Uskutečňují tak zcela konkrétně to, co Ježíš říká svým učedníkům. Berou na sebe kříž života – svého i toho, o který se mateřsky starají – a přijímají jej takový, jaký je. (Srov. Mt 16,24)

Jsou to těžké úkoly a my ženy se v nich někdy ztrácíme až tak, že přicházíme o vlastní hodnotu a o sebevědomí. Starostlivost o druhé, bezbřehé a vyčerpávající dávání a ustupování z cesty bere prostor k životu. Mnoho matek je vyčerpaných právě proto, že si myslí, že jsou tak odpovědné za život svých dětí, že nemají nárok na čas pro sebe, a když si nějaký najdou, nedokážou už ani samy pojmenovat, co potřebují. Mateřství



však není destruktivní. „Správnou“ matkou není ta, která všem vyhoví a „nikdy nefekne ne“, ale ta, která dokáže své mateřství dostatečně chránit, užívat si je a radovat se z něj. Aby mohla být žena starostlivou a pečující matkou, je nezbytné, aby dokázala být starostlivou a pečující matkou také sama sobě.

Mladé ženy dnes vstupují do života jako sebevědomé a silné bytosti. Získaly vzdělání, pozici v práci, jsou zvyklé si svůj život organizovat samy a být za sebe zodpovědné. Když se stanou matkami a dítě si přirozeně zabere jejich čas, upadnou obvykle z tak zjednodušeného života do deprese a začnou s dítětem „bojovat“ o prostor pro seberealizaci. Je to škoda, protože mateřství není boj o to, kdy, kde a komu má matka sloužit. Mateřství obdarovává radostí, že jeden je spokojený a šťastný ne proto, že druhý pro něj „chystá šťastný život“, ale protože oba mají podíl na společném štěstí. Kde je pramen, ze kterého se sytí mateřství?

Včera jsem šla parkem a uviděla maminku s asi tak dvouletým dítětem. Dítě nadšeně a s jistotou zamířilo za zvukem fontánky s tryskající vodou. Scénář byl jasný. Dítě bylo okřiknuto, že bude mokré a špinavé a s vysvětlením, že je třeba jít nakoupit a vařit večeři, bylo posazeno do kočárku a odvezeno.

Děti nepočítají jako my dospělí čas na splnění úkolů a povinnosti. Protože jim svět ještě nezevšedněl, mají jiný úhel pohledu a vidí jinou hodnotu věcí. Maminka se mohla zastavit, zaradovat se s ním a nechat se obdarovat. Škoda.

Mateřství má své odvrácené stránky a není to náhoda, že v mytologii najdeme obraz matky polykající své dítě.

Jednou z nich je situace, když žena není schopna své dítě opustit, když v něm posiluje závislost místo samostatnosti a stará se o něj bez ohledu na to, zda to potřebuje. Do této nesvéprávné role se může dostat také manžel, příbuzní, hosté nebo podřízení v práci, kdykoli jim někdo druhý v mateřské roli říká, jaké mají mít potřeby a co mají chtít od sebe, od druhých i od života.

Jinou odvrácenou stranou mateřství je situace, když se matka neumí vzdát své zodpovědnosti a stává se tou jedinou, která „všechno nejlépe ví, umí a zvládá“. Takové matky pak vše raději udělají samy nebo jako stále přítomná kontrola dohlížejí na to, aby vše probíhalo podle jejich představ. Také tímto postojem udržují lidi ve své blízkosti v roli „dětí“ a svým nárokem na dokonalost jim upírají právo na odpovědnost a na vlastní chyby.

Eva jako matka všeho živého ukazuje, co znamená přijímat život se vším, co k němu patří. Nese



v sobě radost i bolest, sounáležitost i rozdělení, přijetí i vyhnání a právě proto, že ve svém mateřství spojuje tyto světlé i temné stránky, dává ženě nespírnou důstojnost.

Pro nás křesťany je mateřské jednání zpřítomněním jednání Boha, který je starostlivý, milující

**ABY MOHLA BÝT ŽENA STAROSTLIVOU
A PEČUJÍCÍ MATKOU, JE NEZBYTNÉ,
ABY DOKÁZALA BÝT STAROSTLIVOU
A PEČUJÍCÍ MATKOU TAKÉ SAMA SOBĚ.**

a utěšující a který podle proroka Izajáše nemůže zapomenout na své dítě a neslitovat se nad synem vlastního života, nosí nás v náručí, hýčká na kolenou a utěšuje. (Srov. Iz 49,15–16; Iz 66,12–13)

To je tajemství matek, které bývaly v raných náboženstvích uctívány jako bohyně dávající život a chránící jej od narození až po smrt v radostech, starostech i vinách, protože to vše k životu patří.

LITERATURA:

Jarosch, L., Grün, A., *Königin und wilde Frau. Lebe, was Du bist!* Vier-Türme GmbH-Verlag, Münster-schwarzach, 2005.

Matlary, J. H., *Blütezeit. Feminismus im Wandel.* Augsburg, 2001.